

آزمون انسانیت در جامعه در حال پیر شدن

سعید خادمی، مشاور رییس سازمان بهزیستی

حادثه تلخ ضرب و جرح یک سالمند توسط فرزندش در آبادان، اگرچه تنها یکی از هزاران مورد مداخله روزانه اورژانس اجتماعی کشور است، اما بار دیگر وجدان جمعی ما را تکان داد تا با نگاهی عمیق‌تر به این پرسش بیندیشیم: چگونه می‌توان جامعه‌ای ساخت که در آن، سالمندی نشانه حرمت باشد، نه ضعف؟

سازمان بهزیستی کشور به عنوان دبیرخانه شورای ملی سالمندان، بر ضرورت گسترش «فرهنگ تکریم سالمندان» و آموزش مهارت‌های مراقبت، گفت‌وگو و مدارا در خانواده‌ها تاکید دارد. براساس برآوردهای جمعیتی، ایران در مسیر شتابان پیری جمعیت قرار دارد و تا سال ۱۴۳۰، بیش از ۳۰ درصد جمعیت کشور را سالمندان تشکیل خواهند داد.

این آینده نه چندان دور، مسوولیتی سنگین بر دوش ما می‌گذارد تا امروز، پایه‌های احترام، مراقبت و امنیت روانی و اجتماعی سالمندان را در فرهنگ عمومی نهادینه کنیم. در چنین بستری، اورژانس اجتماعی سازمان بهزیستی به عنوان خط مقدم حمایت از آسیب‌دیدگان و خشونت‌دیدگان، نقشی حیاتی دارد. این نهاد با شماره ۱۲۳ به صورت شبانه‌روزی در خدمت مردم است و روزانه بیش از ۷۰۰ تماس بحرانی در سراسر کشور ثبت می‌شود؛ تماس‌هایی که پشت هر یک از آنها، قصه‌ای از اضطراب، خشونت یا بی‌پناهی نهفته است.

اورژانس اجتماعی با هدف کاهش بحران‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی فعالیت می‌کند و خدمات خود را به گروه‌های متنوعی ارائه می‌دهد، از جمله: زنان و دختران در معرض آسیب اجتماعی، همسران آزاردیده و زوجین متقاضی طلاق، کودکان خیابانی و کار و کودکان آزاردیده، افراد دارای اختلاف خانوادگی حاد، دختران و پسران فراری از منزل، افرادی که قصد یا اقدام به خودکشی کرده‌اند، مبتلایان به اختلال هویت جنسی و تمامی افرادی که

نیازمند حمایت فوری اجتماعی و روانی هستند. در ماجرای اخیر آبادان، تیم اورژانس اجتماعی بلافاصله وارد عمل شد؛ ضمن بررسی وضعیت جسمی و روانی سالمند، اقدامات حمایتی و قضایی را هماهنگ کرد و با همکاری نیروی انتظامی و دستگاه قضایی، فرد متعرض شناسایی و بازداشت شد.

این نمونه، جلوه‌ای از همکاری موثر میان نهادهای اجتماعی در صیانت از حقوق انسانی و کرامت سالمندان است. اما هیچ ساز و کاری، جایگزین فرهنگ احترام و مهربانی در خانواده‌ها نمی‌شود. خشونت، در هر شکلش، زخمی بر روح جامعه است و سالمندآزاری، زخمی بر وجدان جمعی ما. اکنون که جمعیت ایران به سرعت رو به سالخوردگی می‌رود، باید بدانیم آینده سالمندی، آینده خود ماست؛ رفتار امروز ما با پدران و مادران سالخورده، تصویر فردای ما در نگاه فرزندانمان است.

بهزیستی کشور با همه ظرفیت‌های خود، از آموزش در «مراکز مثبت زندگی»، بهره‌گیری از ظرفیت‌های اجتماعی مانند طرح سلامت اجتماعی «سلام»، تا مداخله فوری اورژانس اجتماعی و برنامه‌های آگاهی‌بخشی رسانه‌ای، می‌کوشد تا این پیام را به گوش همه برساند: هیچ خشونت‌تی توجیه ندارد، هیچ رنجی نباید پنهان بماند و هیچ سالمندی نباید بی‌پناه باشد. در روزگاری که کشورمان با شتاب به سوی سالخوردگی پیش می‌رود، ارزشمندترین نشانه بلوغ اجتماعی، تکریم و حمایت از سالمندان است، زیرا جامعه‌ای که به موسسیدهای دنیادیده خود احترام می‌گذارد، آینده جوانانش را تضمین کرده است.

(ماخذ: روزنامه اعتماد مورخ ۱۸ آبان ۱۴۰۴)

امور پژوهشی، آموزشی و ترویجی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران

تاریخ انتشار در سامانه کمیسیون: ۱۴۰۴/۸/۱۹